

TRIBUNA

REDACȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:
 pe 1 an ..... 20 cor.
 pe 6 luni ..... 10 cor.
 pe 3 luni ..... 5 cor.
 pe 1 luna ..... 2 cor.
 în afară de România pe 1 an 4 cor.
 în afară de România pe 6 luni 2 cor.
 în afară de România pe 3 luni 1 cor.
 în afară de România pe 1 luna 50 franci
 se vor scrie cu se înșelăciune.

ADMINISTRAȚIA
 Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20

INSERTIUNILE

de cu se garandează: pentru două săptămâni, a două săptămâni 12 franci, a trei săptămâni 15 franci de fiecare publicare.
 Adăpt abonaamentele, cărți și lucrări, care sunt a se plăti înainte în Arad.
 Votarea pentru prag și comitate.
 Serviciul administrației nu se primesc.

CĂTRĂ ROMÂNII DIN CERCUL CHIȘINEULUI.

Frații noștri din cercul Chișineului să ia aminte: pe Vineri 10 Februarie vor fi temați nu numai să aleagă deputat, dar să dea dovadă încă și mai strălucită ca la întâia alegere (dela 26 Ianuarie) căspre dragostea lor de neam și să arate aieva că *Românul știe ce-i cinstea!*

Cinstea aceasta cere ca alegătorii români toți să voteze pentru candidatul român Russu Șirianu.

Ne place a crede, că dacă la întâia alegere s'au găsit 786 alegători români cari și-au dat votul pentru candidatul național, la a doua alegere se vor găsi înă și mai mulți. Ear dacă ar mai fi între ei slabi cari stee la îndoială, acestora le vom pune în vedere următoarele fapte: Ovreul Steiner Miksa din Szapárliget a venit la Arad, să ceară ca mai marii kossuthiști căici să-i înțuiască pe Ungurii din cercul Chișineului să voteze cu Csukay. Nerușintul acela de Ovreiu a spus că «naționaliștii români se năpustesc asupra integrității țării și sunt plini de ură față de această țară», pe când Csukay e — Ungur adevărat!

Din parte-i Csukay, ca să le umble în voie kossuthiștilor, a spus că și e va lupta pentru-ca în armată și în școală numai limba ungurească să albă drepturi!

Asta stă scris. negru pe alb, în «*Függetlenség*» dela 2 Februarie.

Ați înțeles, fraților Români?

Csukay îndrăznește să ceară voturile voastre în aceeași vreme când alegătorilor unguri le spune că *vrea înlăturarea limbei române din armată și din școală*: la regimente române să nu se mai vorbească românește, în școlile susținute din scumpli bani românești numai ungurește să se învețe.

Se va mai găsi oare ș'acum — după această declarație alui Csukay — Român bătut de D-zeu care să mai stee la îndoială, care să nu înțeleagă, că *rotând cu Russu Șirianu întărește drepturile limbei maicei noastre*, pe când dând votul lui Csukay este *a-i da drept să meargă în Dietă să ceară nimicirea nației românești*, căci ce altceva ar însemna când nici în școală nu ni-s'ar mai îngădui limba românească?

Eată de ce ne simțim datorii să vă atragem aci, la loc de frunte, toată luarea aminte asupra însemnătății alegerii de Vineri.

Româniaea întreagă vă privește.

Dela Crișuri și până în Carpați, ear d'acolo până în valea de jos a Dunării largi, frații se întrebă: Români delat Chișineu, păzitorii graniței apusene a României, înțeles-au oare, Doamne, că *votul lor se dă nu asupra unui viitor depu'at, ci asupra a însuși viitorului neamului românesc!*

Se va mai găsi oare un singur Român care să nu alerge în tabăra română, sub steagul pe care e scris: *luptă pentru drepturi poporului!* Să mai fie vre-unul, care să-și dea votul împotriva sângelui său!.. Să nu se teamă oare de blăstămii sfintei

noastre bisericii și a întreg neamului românesc?!... Căci, fără îndoială, blăstăm este de aruncat asupra acelor cari s'ar da *coadă de topor* împotriva neamului românesc!

Mergeți deci la vot cu bărbăție. Steagul vostru fie: dragostea de neam, — și răsplata vă fie sufletul liniștit că v'ați îndeplinit cu sfințenie cea mai înaltă datorință.

Așa să vă ajute Dumnezeu!

Bilanțul alegerilor.

Acum se cunoaște deja rezultatul definitiv al alegerilor. Raportul numeric al partidelor este următorul:

Naționaliști Români	7	}	10
» Slovaci	2		
» Sârbi	1		
Kossuthiști			160
Liberali			156
Disidenți			26
Poporali			24
Bánffyști			12
Fără partid			9
Democrați			2
			399
Alegerii noi			1
Balotagiu			13
			Laolaltă: 413

Români sunt: Dr. Nicolae Comșa, V. Damian, Dr. Teodor Mihali, Dr. Aurel Novac, Dr. Ștefan C. Pop, Dr. Ioan Suci, Dr. Aurel Vlad.

Cântec de alegere.

Foaie verde, de pe baltă,
 Plecați, Români, mai odată,
 Și alegeți deputat
 Un Român adevărat

Ioan Russu, să trăiască,
 Că-i din viță românească
 Și el a fost judecat
 Căci neamul nu și-a lăsat.

Voi strănepoți de Români
 Să nu lăcomiți la bani,
 Nicî la rachiu, nicî la vin
 Că-i otravă și venin

Frați d'un sânge și d'un nume,
 Strigați cu toții în lume
 Că noi vrem de ablegat
 Un Român adevărat.

Foarte mulți ani au trecut
 Noi deputați n'am avut
 Dar acum vreme-a venit
 Să facem, ce am dorit.

Să ne-alegem deputat
 Un Român adevărat
 Ear cine străin alege,
 Bată-l sfânta noastră lege.

Petru Drig.

Cum ne potriveam

Cum ne potriveam la olaltă
 O! și ce păcat de noi,
 Că apucasem amândoi
 Eu pe o cale ea pe altă...

Par'că văd tot mai departe
 A ei chip de înger blând
 Printre veacuri dispărând:
 Și abisul ne desparte

De ce lași nemângăiată
 Inima-mi plină de dor?
 Mai găsite-oi sfânt odor,
 Mai găsite-oi vreodată?
 Riva, 1/VIII. 1904.

Deacuma.

Deacuma n'o să mai aud
 Cuvinte în a ei urmă
 Povestea mândră din trecut
 Să curmă...

Și ochii ei cumiști și mari
 N'or izvori lumină.
 În urma-i frunza de stejar
 Suspina...

Și n'oi mai auzi de acum
 Adâncile-i suspine;
 Povățueasc'o sfânta 'n drum
 Cu bine!

De acum pe veci va amuși
 Duioasa ei cântare
 Deacuma ea nu-mi va eși
 În cale!...

Cum piere un cântec bătrânesc,
 Așa treci tu minune:
 Ear eu pribeag mă prăpădesc
 În lume...

Trient (Trento), 16/V. 1904.

Corb.

Petrarca și Camoens.

Anul trecut, Italia a celebrat al șaselea centenariu dela nașterea lui Petrarca, în Arezzo. Societățile literare din venerabila Peninsula s'au întrecut a celebra evenimentul acesta național cu mândria și pompa cuvenită. Intre altele, societatea „Luigi Camoens“, pentru răspândirea studiilor portugeze în Italia, cu sediul în Neapole, a însărcinat pe un membru al ei, comandatorem Antonio Padula, să alcătuească un memoriu succint despre înriurirea poetului italian asupra celui lusitan.

Invățătorul critic a publicat studiul Camoens Petrarchista, prea scurt, poate, însă în destul de luminos spre a învedera, prin comparațiune, înrudirea sufletească între „cei doi înalți lirici ai cugetării latine“ — cum îi zice, în prefața cărțițelei, aceeaia, profesorul Gioacchino Tagliatella, președintele numitei societăți.

Studiul, în adevăr, se ocupă numai de partea lirică a poeziei lui Petrarca și a lui Camoens, căci numai în privința aceasta veniră geniile lor

Fișpani proscrisi. Cei cari credeau că li-e mai sigură poziția decât orî când, pentru-că și-au împlinit bine datoria, cu fer și foc, scoțând la alegeri pe candidații guvernului, vor fi consternați acum, când tocmai dînșii trebuie să-și ia rămas bun dela scaunul de fișpan, împlinit cu atîta conștientiositate.

Ziarele maghiare sunt informate, că în urma schimbării de guvern, următorii fișpani cari s'au stricat cu opoziția, vor cădea în disgratie:

<i>Beothy</i> László,	fișpanul com.	Bihorulul
<i>Kolozsváry</i> József	"	Veszprém
<i>Urbán</i> Iván	"	Arad
<i>Kristoffy</i> József	"	Sátmar
<i>Beothy</i> Pál	"	Bereg
<i>Bezeredy</i> István	"	Sabadka
<i>Molnár</i> Viktor	"	Timișoara
<i>Kállay</i> Albert	"	Seghedin
contele <i>Lázár</i> János	"	M.-Torda
Dr. <i>Lukács</i> György	"	Bichis.

Conzistor plenar este convocat pe Joi în 27 Ianuarie, pentru denumirea de protopop în tractul Șiriei și al Halmagiului.

CRIZA.

Budapesta, 3 Februarie.

Tisza și Andrássy.

«Bud. Tud.» comunică: Contele *Tisza* István azi dimineață a cercetat pe contele *Andrássy* Gyula și i-a comunicat că pe mâne înaintea de amez e recercat la Viena, la Regele. În urmarea acesteia contele *Andrássy* a plecat azi după amez la Viena. Amicii îi așteaptă pe mâne, să se rentoarcă.

Iscălirea actului de demisiune.

Azi după amez, a fost conziliu de miniștri, la care au participat toți miniștrii, iscălinind actul de demisiune. Contele *Tisza*, a plecat pe urmă la Viena, luând cu sine actul. El va rămânea în Viena, ca să aștepte aci dispozițiunile Regelui.

Dificultăți.

În Viena situația este considerată de foarte dificilă. Se crede că ministrul *Tisza* nu va fi încurînd desărcinat de misiunea sa. Speranțele în încercarea cu *Andrássy* descresc pe zi ce merge.

În atingere, și anume Camoens imitând, chiar traducând mai multe din nemuritoare Sonete și din Trionfi ale divinului Arezzan.

Cred că cititorii ziarului nostru — aceia cari nu vor fi stînd în corent continuu cu mișcarea literară de prin alte țări — vor fi mulțumiți că li se înfățișează o neprețioasă dare de seamă despre o așa de strălucită serbare — măcar că ceva cam târziu, post festum; însă nu-mi aduc aminte să li văzut, de astăvară încoace, pe unde va, la noi, pomenindu-se despre festivalul acela literar. Stăm, ce e dreptul, și cam prea departe, geograficește, de Italia, mai ales de Portugalia, iar telegraful a fost aproape neîntrerupt prins cu știrile din Extremul-Orient, unde, într'un grozav de cumplit războiu, se cumpănește o civilizațiune barbară cu o barbarie foarte civilizată. Apoi, în Mandicuria, trebuie să se fi aflat, încă de pe atunci, și Români luând voinicește, cum știu ei, pentru slava armelor țarului, pe când la congresul Petrarchesco Internazionale Români nu erau nici ca delegați de Academia noastră nici — poate — ca simpli amatori de frumoase discursuri. De aceea, scuza noastră a tuturor... Turistii români aveau altele de admirat.

Francesco Petrarca — „Petracco“, din naștere — cântărețul Laurei și al Scipionilor, a fost, în toată puterea cuvîntului, un mare poet și un mare gânditor. Un suflet îmbătat de clasicism și care, aprins de dorul glorioaselor timpuri ale Scipionilor și ale Caronilor, visa o Italie vergiliană. Pe de altă parte, scărbit de urita priveriște a catolicismului papal din epoca sa, el își căuta mângăiere și tîrie în misticismul sfîntului Augustin. De acolo, ceva confuz și utopist în ideatiunea sa,

ELECTORALE.

Din Chișineu ni-se scrie, că între Ungurii 48-tiști din cerc a făcut mare supărare știrea că unii Ovrei (din cerc și din Arad) s'au apucat să facă *tirguală* ca 48-tiștii să voteze cu Csukay.

Adevărații 48-tiști *nu vor să știe de pactare*, ei nu vor să voteze cu Csukay cîzic să facă după-cum se hotărîseră la 17 Ianuarie (până cînd nu avuseseră kossuthiști candidat): *să nu se amestece în alegeri, ci să stea acasă!*

Din cercul Begaszentgyörgy.

Ecica-română, la 28 Ian. 1905.

Naționalitățile aliate: Românii, Sărbii, Slovații și o parte dintre Nemții au candidat în cercul nostru cu program național pe vrednicul preot și naționalist înflăcărat *Vichentie Petrovicu* din Toracul-mic, contra permanentului candidat guvernamental *Pap Géza*.

Lupta electorală urmată cu multă bărbăție și tenacitate din partea naționalităților aliate, s'a sfârșit *la miezul nopții* cu următorul rezultat:

Pap Géza	1104 voturi
Vic. Petrovicu	867

A învins stăpînirea cu o majoritate neînsemnată de 237 voturi, dar' ea să stoarcă aceste voturi, a trebuit să pună în mișcare toate forțele sale disponibile și întreg aparatul seu administrativ, expeditiv și digestiv: trenuri, trăsuri, telefon, telegraf, bani, beutură, papricaș, momeli, făgădueli, terorizări și chiar brutalități.

Spun bătrânii, că o asemenea luptă electorală desperată nu s'a dat în acest cerc de 36 de ani încoace. Inșiși adversarii nostri recunosc, că ea a fost purtată din partea naționalităților aliate cu o bravură vrednică de admirat, care dealtmintrelea le inspiră mari îngrijorări.

Românii cu deosebire, apoi Sărbii, Slovacii și o mare parte dintre Nemții — toți frații de suferință — au stat deopotrivă neînfrânți și neclătiți, nemâncați și nebeuși, în ger și în zăpadă, sub cerul liber pe strada, din zorile zilei până la miezul nopții, încît au pus în uimire și în respect și pe cel mai ignorant dușman al nostru. Campania electorală avea înfățișarea unui adevărat războiu din care *moralmente* naționalitățile au ieșit învingătoare.

De astă-dată am căzut. Am căzut cu onoare, dar' oțaliți în luptă, seculane-vom învingători de altă-dată!

Importanța acestei lupte zace mai ales în faptul, că naționalitățile trezite din somn, toate s'au aliat contra adversarului comun, contra stă-

politicește păgână, iar sub raportul religios, creștină în spiritul augustinian luminat de filosofia lui Platon...

Dela Petrarca ni-au rămas însemnate lucruri, unele în versuri, altele în proză, unele în limba italiană, ca Sonetele, Triumfurile, Sestinele, Canzonele, altele în latinește — după moda vremii — ca poema epică Africa și ca biografiile de Viris illustribus. Vrednic de luare aminte e faptul că poetul acesta, ca mai toți oamenii de geniu, punea preț tocmai pe scrierile sale în limba latină, în vraful cărora de mult i-s'ar fi înmormântat numele, dacă nu erau acele ușurele, elegante și infocate Sonete pentru Laura, inspirate de grațiile ei, pe când trăia, și de nestinsa durere pentru moartea ei.

Răsunetul acestor perfecte poemele umple lumea cultă de atunci încoace, și a ispitit în totdeauna talentele poetice să încerce a le imita. Căci ele, prin simplicitatea lor, amăgesc mințile cari nu cugetă că și cerul se pare aproape de pământ, pe cînd el e însuși infinitul. Nu e de mirare, deci; că cei mai mulți dintre imitatori și-au dovedit numai nesocotința lor. Dar cît de prețioasă e comoara geniului liric al lui Petrarca o mărturisește hărnicia lui Camoens — el însuși un geniu epic și liric — de a imita și-a traduce pe ilustrul Italian, înaintaș al său cu două secole. Și firește că, în dulcea-i limbă portugeză, mai puțin dulce și armonioasă decît cea italiană, a oglindit poezia petrarchistă cu absolută fidelitate. Mai mult decît atîta, Muza bardului lusitan une ori, chiar a în trecut pe rivala ei din Avignone. Iacă un Sonet dintr'ale lui Camoens vestit în toate literaturile prin măreața-i simplitate și prin noblețea durerii care i-l'a inspirat. E închinat de

panirii, care vrea să ne scoată și limba din gură!

Proiectul lui Berzeviczy a avut darul să ne trezească, să ne adune și să ne cimenteze într'un singur corp de apărare.

Spiritul de reciprocă apărare între în de aceleași suferințe a străbătut fără veste cum zice scriptura — ca un vînt ce vine repede cu vifor și a nimplut toată casa, înființîndu-se partidul național și în cercul nostru, unde trăisera aviate una la alta atîtea naționalități, câte și gote numărăm la o mână.

Partidul naționalităților aliate s'a înființat tocmai aci în centrul comitatului, și acum cu scîndu-ne forțele, vom vedea la proximele ori siuni, cine este contrarul nostru și cine prieten, cine este dușmanul limbii noastre și cine trăitorul ei!

Am căzut, dar' nu ne pare rău, căci în învățat și tactică și strategie, ear' experiență, știe, este școala cea mai bună.

Ne doare însă mult, tare mult, că tocmai inteligența noastră, frații preoți și învățători, dară conducătorii chemați după fire ai poporului ne-au părăsit și chiar au desertat în tabăra contrară. Aceasta ne doare nemărginit de mult!

Stranie aparițiune. Te prinde mila, vezi *poporul întreg* din cele 4 puternice scromânești svircolindu-se singur în luptă desperată fără conducătorii sei firești. Și te rușinează cînd îi vezi pe aceștia în tabăra contrară, unind contra poporul care îi susține.

De ocaziunea aceasta nu se poate admira nici o scuză, — cel mult iertare. Căci, Domnie, dacă interese personale v'au determinat să luți poziție contra poporului, atunci vă condamnă principiul subordinațiunii, ear' dacă din conviețuire politică ați ținut cu guvernul contra partidului național, atunci ab ovo sunteți condamnați, căci v'a desavuat poporul, ear' vocea poporului e vocea lui Dumnezeu! Nici indolența nu e scuzabilă, căci nu ai să șezi acasă, cînd *poporul întreg* te cheamă la luptă pentru interesele sale cari sunt identice cu ale tale!

Nu vă scuzăm, dar', fraților, de astă-dată *Vă iertăm!* Valeriu Magdu, part.

Din străinătate.

Papa și Rusia. Din Roma se scrie că nu e nimic adevărat în știrea scrisoarea Papei adresată țarului cu ocazia turburărilor sîngeroase din Petersburg.

Congregația afacerilor eclesiastice extraordinare, care e compusă din cardinali cari au făcut carieră în nunciatură, și care este, prin consecința un fel de mare consiliu pentru chestiunile politice și diplom-

poet Laurei sale, acelei Caterina d'Athayde, cătată sub metagrama: Natercia. E scris după moartea ei. În portugeza, el începe astfel:

Alma minha gentilque te partiste

adică „suflete al meu draguț care te-î depărta — apoi, urmează: — nerăbdător de ticosul mînt — sus în cer te odihnește de veci — rămân eu singur în aste striste văi. — Dacă lăcașul etereu unde ai trecut — e îngăduiut a aminti cîteva de lume — nu uita dragostea acurată, arzătoare — ce într'o zi tu în ochi descoperi. — Și de ai vedea că merită vîr răsplată thinul fără alinare de a te fi — pier și care mi face atîta durere, — roagă pe Dumnezeu cae așa de fragedă la sine te culesse să mă aducă în cer spre a te vedea iarăși — așa de grabnic precum grabnic mi te smulse!

Citind suavele acestea tînguirii — fie și numai în slaba mea traducțiune în proză după o magnifică traducțiune în versuri de Cannizzaro — se pot înțelege lacrimile ce, de patru veacuri încoace fletele duoase varsă la episodul Dona Inez Lusidadele lui Camoens — celui mai sentimentalist dintre poeții uriași — și celui mai nefericit în via-

(„Secolul“)

H A Z.

Cearță caznică.

Bărbatul. — Cînd te-am luat, am fost un bitoc!

Nevasta. — Și tot așa ai rămas și până acum n'avea grije!

... a ținut ședința zilele trecute și, în această ședință, n'a fost vorbă de Rusia și de un demers oare-care al papei pe lângă Nicolae II.

Un eminent personaj eclesiastic care a îndeplinit misiuni în străinătate și care este un consilier luminat în toate chestiunile privitoare la raporturile între Vatican și Rusia, a desmintit formal știrea lansată de un ziar din Bruxelles ce insistă asupra acestui neadevăr.

La legătuirea rusească de lângă St. Scaun nu se știe de asemenea nimic despre această pretinsă scrisoare alui Piu X către Nicolae II.

Ziarul Osservatore Romano n'a publicat o desmintire oficială în această chestiune, dar asta nu face nimic.

Organul oficios al Vaticanului publică, în schimb, un articol foarte violent în contra ziarelor italiene care se entusiasmează pentru revoluționarii instigatori ai marelor inconștiințe din Petersburg.

Osservatore termină declarând că presa catolică nu poate de cât să respingă această atitudine.

D'ALE ALEGERILOR.

Biruința dela Sasca.

Că să poată gusta și ceilalți frați Români din bucuria noastră, țin de potrivit a da în cele următoare raportul învingerii noastre din cercul Sasca.

Joi dimineața, Români, îngrijorați de soartea steagului și încintați de dorul înălțării neamului românesc, cum s'a crepat de ziuă, au și pornit care dincăto spre redută. Drumul Sasca era greu de trăsurile înlânțuite, ce se strecurau prin gerul ernii și grăbiau în trap către Sasca, un orașel azvârlit, fără pedanerie modernă, prin crepăturile munților bănățeni.

La ceasul 8 valea riuulețului Nera, era un potop de capete de Români, din care ca niște sălcii troenite în năpraznicia vremii, fălăiau sindardele de vibrațiunea palpațiunii populului adunat sub ele.

Se dă signalul. Comisiunile își încep funcțiunea. Oamenii sunt chemați la urnă. Baterea inimilor românești se accelerează. Agitația se potentează. Lupta e începută. Asaltul e ajuns...

Incep a se despica dela trupina mulțimii. Comună după comună, cu fruntea ridicată, se prezintă la urnă. Votază românește și defilează îndărăt la post. Li-se închină steagurile; salve de urale „Să trăia-a-scă Novac“ cutremura văzduhul. Străinii se mimesc și psihologicește admiră virtutea români!

S'au dat:

	Novac	Vuia
Din comuna Răcășdia	167	13
" " Ciorda	42	1
" " Ciclova-rom.	70	31
" " Iladia	41	7
" " Ciuchici	44	12
" " Udvarszállás	—	3
" " Macoviste	9	6
" " Potoc	10	17
" " Bogodint	15	15
" " Socolar	9	12
" " Petrilova	48	6
" " Mercina	33	28
" " Berliște	31	6
" " Rusova-nouă	7	—
" " Mircovaț	48	4
" " Iam	25	17
" " Heuerdorf	43	6
" " Nicolint	42	2
" " Vrani	80	11

Unele comune mi-au scăpat din vedere necontrolate. Peste tot au primit candidatul poporului, dl Dr. Aurel Novac 914 voturi și al stăpânirii, dl Petru Vuia 441 voturi. Entuziasmul era ajuns la culme...

Cătră orele 8, după-ce s'a isprăvit totul, ablegatul ales, în dulcea limbă românească a mulțumit, ear poporul după-ce și-a văzut izbânda cu ochii, în ordine militară a por-

cătră casă. Mulți alegători n'au gustat în aceasta zi nici zgură de mălai, nici strop de beaură, ci hrăniți din belșug cu sufletul, cu ochii cătră ceruri, făcându-și cruce, mulțumiau Stăpânului de sus, că după o'amorteală atât de îndelungată grație statului major, ce veghiază cu ochii în patru asupra poporului nostru, au ajuns carăși să se încălziască la focul, ce a eșit de sub spuză.

Vedeai moșnegi de 80-90 ani împodbind mozaicul ear un biet țaran bolnav din Sasca-românească: *Ilie Veselin*, scăpând rândul de votizare, a așteptat sârmanul până la sfârșit și atunci apelează la bunul simț al antestătorilor electorali:

— Domnilor, sunt bolnav și mă tem că mor; primiți-mi, vă rog, votul ca pentru ușurare...

Episoade d'astea cum, bunăoară pe vremea lui Babeș, voinicul preot din Sasca rom. a trecut riul, scufundat în apă până 'n brâu, cu doi alegători pe umeri, ar fi mai multe de povestit. Așa de pildă în Iladia cea mai veche comună românească din acest corn de teară, țărănimea însuflețită dela roate, s'a dus în masse, sub steagul lui Novac, la morarul satului, un neam guvernamental, și l'au determinat, cum au știut ei, în modul lor vulgar, să rămână acasă... Dar să trec peste mărunțisuri d'astea-Vulgul a fost la înălțime. Și dacă și pe alte locuri s'ar fi manifestat poporul atât de strălucit, atunci activitatea, privită cu drept cuvânt ca o sondă, a descoperit în poporul românesc un adevărat tezaur atât ca trupă, cât și ca conducători. S'au găsit mâni vâjnoase pentru purtarea cu nădejde a steagului; s'a constatat mai presus de ori-ce îndoială, că avem destul paznici ai sentimentului genuin national.

În jurul alegerii din Sasca și-au probat abilitatea și peste tot valoarea și importanța în societatea românească, câștigându-și merite nepritoare preoți: Traian Oprea, Ion Murgu (Sasca), Panciovan, tata și fiul, I. Petrovici și Maran, G. Simu, N. Baliaș (Rusova nouă), Daneseu, Popovici (Mercina), Ciulin tata și fiul și Luca (Racășdia), Tamașel și Balme (Vrani), Baliaș și Belu (Vraniuț), Brânzei (Macoviste); învățătorii: Emilian Novacovici (Racășdia), Novac, Mircea, Ciulin, Lungu, Poenar, Orza (Mercina), Dogariu, Miclea etc.; negustorii: Costa Radici, moșul de peste 90 ani Alexandrovici și Maxim Jucu (Sasca), Ștefan Lapadat (Berliște), Ioan Lapadat și Sofrone Mica (Ciuchici), Tapu (Jam), Pauniță Atnagea, V. Murgu și notarul pens. I. Savu, Teodosie Popovici (Iladia); mai mulți țărani fruntași, dintre cari amintesc întâmplător pe unii cunoscuți personal: Pan Lazar, Petriconi, Baiconi, Mitrofanesti, Moș Toma Guga, Lazar Golea și — bolnavul — Ioan Ștefan din Mercina, Aniestii și Murguleștii din Iladia și „Plugarul din Gerbovaț“ alias Palpeta al nostru; în fine advocații din Oravița, Sasca și Biserica albă: Dr. Iuliu Tamașel, Dr. Petru Corneanu, Dr. Alexandru Coca, Dr. Mihail Grosșanu, Dr. Liviu Cigareanu, Dr. Tit Malaiu, Dr. Meșter, Dr. Ilie Grosșanu și Dr. Ioan Nedelcu.

După-ce trupele entuziaste s'au fost îndepărtat victorioase, către casele lor, toți vatații, împreună cu iubitul nostru ablegat, ne-am așezat la o masă intimă în în ospăția Valușan din localitate, unde în frumoase alecuțiuni se comenta pe întrecute vitejia incomparabilă a zili, care pusese și pe străini în uimire. Insuși presidentul, dl *Till Gustáv*, de altfel un om foarte cult, s'a închinat, văzând, cum toate speranțele lor s'au izbit de virtutea românească. Să trăiască, să trăiască!...

Ziua de izbândă, praznicul virtuții poporului nostru din aceste părți, care ne inspiră nădejde și pentru viitor, mi-a umplut sufletul de bucurie, încât imi este cu neputință să mă slobod din vârtejul însuflețirii la înfierarea celor greșii. Am avut și puțin, zic foarte puțin rădăciți între noi. Nu l' scot însă la vedere publică, să l' arate lumea cu degetul. Mă bucur, că și aceștia, cum s'a zis și într'un toast, nu de voci din pacoste au cântat ca găina cocoșește. Și natura-l cu caprițuri. Să-l lăsăm dar nepomeniți cu numele. Să le zicem: Intoarceți-vă, unde vă este locul, între frații vosri, cum cere onoarea națională, podoaba fiecărui popor!

Cum zice Bolintineanu:

Deci dar voi tovarăși, mie imi jurați:
Niciodată mâna cu streini nu dați.

Aceasta este zina, care a făcut-o Domnul, să ne vecelim întrânsa și pentru biruință să ne îmbrățoșăm, să ne reculegem, ridicând ochii în sus, de unde vine bucuria, țaria și virtutea.

Gheorghe Jianu.

Din cercul Boroșineului.

Ziua de Joi 13/26 Ianuarie a. c. a fost zi de sărbătoare pentru întreg poporul românesc din cercul electoral al *B.-Inelui*. Din fiecare comună falnicii conducători, comandanții nefnvinși ai poporului din acest cerc și-au pus toate puterile spirituale ba chiar și materiale, pentru izbânda noastră în acest cerc curat românesc la alegerea de deputat dietal în casa țării. Din toate comunele valuri-valuri de popor percurgeau drumul spre B.-Ineu. 125 alegători Români din comuna Cuiedin împreună cu conducătorii lor au format un frumos șir de trăsuri, toți cu ierasă în pălării și nu cu pene de cocoș. Frumos le ședea cu steagurile fălăinde în aier, le-a urmat alegătorii Hodișeni vâioși cântând și vesel de izbândă și aprinși de focul învingerii. Nu s'a lăsat nici Aldeșteni și Voivodanii mai îndărăt, toți aceștia au fost primiți și găzduiți de vrednicii Bocsigani. Des de dimineață prin Bocsig au ziași mi de voci „Preoți cu crucea în fruntea căci oastea e creștină“ din pepturile miilor și bravilor români și umplea văzduhul de puternicele și melodioasele voci ale lor, încât impuneau respect în inimile tuturor, chiar și ale străinilor. Steagurile cu inscripția falnicului nostru deputat Dr. Ioan Suciu, fălăiau vesele în trăsurile șburătoare pe locul destinat, purtate de bravi alegători. Ca o câmpie plină de flori frumoase, se vedea masa nesfârșită a alegătorilor, fălăind steagurile, semn că au tăiat valurile viforoase ale trecutului și neatăcați au pășit la țarmurul libertății. Lung e drumul B.-Inelui, lung, era șirul trăsurilor, Cuiedani, Hodișeni, Aldeșeni, Manerani, Bocsigani, care de care mai viol și mai neîntrecuți.

Des de dimineață ni-s'a arătat aurore învingerii, căci Dumnezeu ne-a binecuvântat izbânda noastră, cu fulgi de zăpadă. Ajunși în B.-Ineu acolo am fost duși pe strada unde locuiesc Români, cari ne-au primit cu brațele deschise în casele lor. Ear trăsurile și caii adăpostiți în poiețile lor. Insuflețirea era mare, se putea ceti pe fețele tuturor românilor. Adunați la un loc am plecat spre locul de votare, în drum am fost așteptați de bravi feciori din B.-Ineu o orchestră completă cu clarinete, violine, întonând nemuritorul cântec „Deșteaptă-te Române din somnul cel de moarte“. Toți vorbeau cu însuflețire despre reușita noastră. Și cu câtă plăcere scoteau cuvântul conducător din gura lor. Se vede că dacă preoții noștri ne-au condus cu însuflețire, nu putem rămânea batjocoriți de străini, că ne-au cumpărat voturile cu bani și de aici încolo nu te mai cunosc, că și-am plătit de mi-ai dat votul. A fost și puține oi rătăcite, mameluci; trecem cu vederea peste ei, căci și așa sunt batjocoriți de ceilalți, sunt huiduiți ca lupii dela stână.

Des de dimineață s'a arătat că avem să învingem căci binecuvântarea Dumnezeiescă nu ne părăsea, zăpada cădea din ce în ce tot mai tare, încât unii s'au văzut siliți a se retrage puțin în casele ospitale ale Românilor din Boroșineu. Ajungând într'o casă am dat și de oameni din alte comune, dar fără conducători, vorbeam cu însuflețire de izbânda noastră cu alesul inimii noastre Dl Dr. Ioan Suciu, care nu s'a mișcat din fruntea poporului, chiar un minut. Nu l-a lăsat fiaralor sfășitoare, și să dea ansă a vorbi că poporul român e popor nedisciplinat, a dat dovezi că e un popor bine disciplinat și de ordine. Vorbeau oamenii că preoții și-au făcut datorințele lor de adevărați căpitani. Deodată dintr'un unghiu al casei am auzit un oftat desperat, „că vai și amar de al nostru preot, că numai preot nu se poate numi, căci și-a părăsit turma împreună cu învățătorul său“. Vorbea cu dispreț despre el, că la banchetul lui Solymosi în B.-Sebeș i-a îndemnat ce e drept să nu meargă oamenii la ascultat și nu au mers la Program-banchetul lui Solymosi. Mai târziu, ce i-a venit nu știu, destul că a îndemnat să țină cu Solymosi; fiind-că ei se împrumută cu proprietarii mari de pământ, și ce știu eu câte verzii ucate. Am întrebă că de unde sunt: și ce preot au ei? Mi-au spus că sunt din Sălăgani, preotul lor e Romul Popoviciu, ear învățătorul Ilie Moș. I-am întrebă pe oameni, că cum a venit Romul Popoviciu za preot să-l sfătuească pe ei să se abată de cătră candidatul român. A răspuns că Romul Popoviciu s'a expr-

mat în fața lor că Suciul multe a promis și nimic nu va face; că nu Suciul le va face lor fantăna să le aducă apă în sat și nu dela Suciul cumpără ei apă, ci dela proprietarul mare de pământ.

Îl întrebam pe părintele Popoviciu că ce a făcut Solymosi de când e deputat în casa țării? A strigat să închidă ușile că vine vânt la urechile lui. Ce zici părinte Popoviciu? Tot oamenii aceia au spus de nici acel proprietar mare de pământ nu se poate folosi de al său propriu, că și domnia să roagă de ei încât privește viața lor de proprietari. I-am întrebat că cum au ajuns el în Boroșineu, și i-a condus cine-va? Au spus în față la vre-o 30 de oameni că ei singuri s'au condus și au venit 33 alegători și fără preotul lor Romul Popoviciu care e îmbrăcat în haină de mameluc, și ei singuri au cumpărat rachiul pe spesele lor și au dat la toți. Acei oameni cari au spus și-au cumpărat rachiul sunt Ioan Marc Nr. 86, Ioan Galea Nr. 13, Ioan Moș Nr. 68, Lulușa Vaselie, Tabuța Procopie. Drag mi-a fost de acei oameni că și fără păstorii lor rătaieci au plecat însuflețiți 33 alegători, ca să contribuie și ei la sprijinul candidatului român, ca să scape de cel care i-a îngreuiat cu dări și cu oprirea pășunatului de pe șanțurile drumurilor de țară. A mers la votat când i-a strigat fără conducător. Durere că nu i-am întâlnit mai mult, ca să le fac ceva dispoziție ca să capete și ei ceva de mâncare ca cei mulți. S'au dus bieții oameni, care unde a putut fără conducător. Vrednicii de laudă sunt acei alegători din Selegani cu deosebire cei cari au jertfit din al lor propriu pentru ceilalți mulți. Rușine să-i fie părintelui Romul Popoviciu și învățătorului Ilie Moș, cari și-au părăsit turma și s'au făcut coadă de topor. Amar vouă că vi-s'au încredințat turmă blândă și aleasă spre păstorie și o ați lăsat pradă furilor.

Alegerea de deputat în cercul Cristian (com Sibiu).

Săliște, 31 Ianuarie 1905.

Candidatul nostru de deputat în scurtul timp de cortozire entreerasc toate comunele din cerc. Peste tot intimpina mare însuflețire, făcându-i-se primiri peste așteptare de satisfăcătoare. Alegători, lume multă românească plină de viață, — în unele locuri chiar cu pompieri și cu muzica în frunte, îi eșiră spre intimpinare. În tot locul programul spus era cu entuziasm primit, ear' încrederea în isbândă era mult promițătoare.

O lucrare mai potrivită decât activitatea, în aceste părți nici când nu se putea arăta. Român cu așa minte ageră, cu așa inimă nobilă, cu atâtea carte, cu esemplară disciplină și cu dragoste de neam, nu cred că găsim în țară. E dela natură inteligent țăranul de aci, așa a vrut bunul D-zeu, — și inteligența, cultura lui o potențiază împrejurările în cari trăiește. Negoiul aci în țară și în Țara românească, meseriile cu drag îmbrățoșate, contactul atât de aproape cu clasa inteligentă, care e una cu țăranul la bine și la rău, la veselie și la supărare, — școala cea bună cu o instrucție esemplară, ce pe aici se dă, — de sine înțeles sunt tot atâtea factori cari ridică gradul de inteligență și de cultură — al acestei populațiuni. Inima nobilă e caracteristica țărănului mărșinean, care iute se încălzește pentru scopuri publice. Biserici solid zidite și frumos împodobite, școli de toată lauda — palate chiar — sunt ridicate din contribuiri benevole ale acestor măreți români și sunt susținute cu dragă voie din al lor prinos. Se ridică apoi mult cultura acestei populațiuni prin școala esemplară ce i-se dă. Învățătorii model, — specialiști în diferite ramii ai pedagogiei, — cu conștiință dirigenti în frunte, sunt luminătorii atât de bine apreciați; — populațiune apoi în părțile grănițerești, — ajutată mult de gradul ei de cultură, — nici că se poate crede ca să nu fie în disciplină la toate pășirile; — ear' mai presus de toate aceste, o comoară prețioasă, — ce focul n'o arde, rugina n'o roade, — o comoară ce nici când nu i-s'ar putea răpi, e sădită în inimile acestei falnice populațiuni: își iubește neamul său la nemurire,

și iubește legea și limba mai mult decât viața. Nu este aici desertor, nu e aici trădător, Român e copilul, Românii părinții, căci Românii au fost moșii și strămoșii. Și e vai de acela, care numai ar cuteza să derajeze dela aceasta sfântă simțire. Fericirea neamului e idealul conducătorilor, fericirea neamului e idealul țărănului, — mai bine mort, decât viu și trădător de neam, e în stare să strige ori ce suflare. Nu sunt desertori, nu, cu mândrie se poate spune, cu mândrie se poate dovedi prin actul alegerii de azi. Dintre țărani numai cei de tot greu bolnavi au rămas acasă, — învățătorii, preoții, notarii fără excepțiune n'au lipsit dela vot.

Și acest popor, cu aceste ideale calități, acest popor de român model să-l țini zeci și sute de ani în amorțeală, în letargie nu e o crimă, nu e oare păcat strigător la cer? Dar' ce-a greșit? doar' aceea că s'a născut român? N'a dovedit oare prin triumful zilei de azi, că e conștiință de calitățile sale? — și fără praxă, fără școală nu s'a luptat vitejește cu contrariul său sas în atari lupte atât de organizat, cu contrariul care-și avea alegătorii numai în 7 comune, pe când Românii în 25?

Ziua de azi pe deplin a dovedit măreția lui. Azi stă cu față veselă, cu inimă curată în fața lumii, căci cinstit s'a pronunțat — și-și așteaptă sentința. Dar' și asta și-o știe deja. A impus prin pășirea sa, s'a purtat corect și curajos, și-a făcut datorința de Român și cetățean, — aci să nu uităm că dreptul de vot trebuie să fie un drept sfânt și neinflunțabil, — și astfel sentința lumii o cetește scrisă în litere scumpe, în litere de aur. Fii mândru Române mărșinean de firea ta veselă, curajoasă și nepăsătoare, fii mândru de dragostea ta față de legea și limba ta, de așa mulți urgisită, — nuași teamă de dușmanii, aceste nu țile pot răpi, nu nici când; — ține morțiș la ele, căci numai prin ele vei putea încă Român fi și nu uita nici când de un stăpân mare și atotputernic ce stă sus și din înălțime privește la tine și te apără.

Și acest Român verde, — în acest cerc electoral aproape egal la număr cu alegătorii sași, — dar' vecinic călător, negustor prin astă țară și prin țări străine, — căci mai mult din aceste se susține, — la avisul dat s'a întors la vatra sa, că să știe și el odată că ce drept are și acel drept de ce îl are. Iată pe azi mulți au venit anume din România — Dobrogea, din Basarabia chiar, ca umăr să pună lângă ai lor frați.

Din presară Săliștea, — locul de contracție de unde plecară alegătorii la Cristian, locul de alegere, — băjbăia de lume ca nici când. Alegătorii din comunele vecine cu droaia năvăliră. Seara se petrecu în veselie. De de noapte din spre dimineață satul tot era în picioare.

În grabă alegătorii erau aranjați, și convoiul în deplină ordine se pune în mișcare. La vreme suntem în Cristian în tabăra noastră.

În comună ordine, însă puțină animație, — dar de ce s'o și aștepti asta dela sas? Alegerea decurge de tot încet. 750 alegători abia au putut isprăvi votarea până la 8 $\frac{1}{2}$ ore seara, fără a avea cea mai mică pedecă. Mersul comod al sasului te scotea din fire, — pasul repede și curajos al Românului făcea să-ți crească inima. Sara târziu, se anunță rezultatul dorit. Dr. Nicolae Comșa e enunțat de deputat ales cu majoritate de 29 voturi. Să trăiască era răsunetul sutelor de guri.

În mare alaiu am adus pe alesul nostru dela locul de votare în tabără — și în mare alaiu, — muzică și conduct de torțe, — i-am adus la Săliște, la inima românească a acestui cerc. Aci lumea era în așteptare.

Peste zi în o continuă agitație îngrijată de soarele soldaților merși la luptă, — în spre seară în așteptare să vadă pe eroul zilei. Satul iluminat, lumea însuflețită, mic și mare primește deja pe alesul său, miș de „Să trăiască“ e salutul cu drag dat.

În sala școlii mare banchet. La 300 alegători se așezară după mult strapaț la mese. Toaste repetite, însuflețesc din nou inimile și de altfel așa de calde. Aveam între noi și pe deputatul Dr. Ioan Suciul și pe fostul candidat Dr.

Alexandru Vaida Voivod. Când acești doi și alii leșul nostru încercau să i-a cuvânt, — miez întregi trebuiau să aștepte ca să poată începe până încetau miile de aplause. O însuflețire mare nu se poate inchipui, de zeci și sute de ani un act solemn n'a avut loc în aceste părți. Toastele atât de bine simțite furnicau inimile, entuziasmul era la culme, lacrimi de bucurie vărsau bătrânii cărunți, cari nici când n'au înțeles și n'au visat de atâtea însuflețire românească și plin de bucurie era tot cuprinsul acei veselii și mângăiat era sufletul ori căru Român.

Astfel s'au purtat Românii mărșinean ziua de azi. Și în alte părți ca aici votezeu mâna cu Român, căci cinstit își va aduce dela neamului său, — să voteze nu numai țărănul nostru cu candidații noștri, dar voteze și conducătorii lor cu aceștia și atunci nici vorbă că poate fi de urmări triste, cari așa mult înfricte alegătorii în fața alegerilor. Unul pentru toți toți pentru unul e un principiu atât de curat și sigur și atât de probat, — trebuie deci cu multă căldură îmbrățoșat.

Istoria neamului nostru cu ziua de azi așezată cu o pagină mai mult în cartea-i de aur. Fie multe, multe încă să fie zile de felul acestor

Un cuvânt

cătra alegătorii români din „Țara Oltului“

Nouă-zeci și cincă % locuitorii români din plaiurile, de unde coboritorul Negru Vodă a trântit falnicii Carpați de a dat ființă unei nouă țărișor. Nouă-zeci și cincă % locuitorii români par să — rupți din corpul națiunii — dorm un somn adinc! Conferența fruntașilor neamului românesc din 10 Ianuarie ținută la Sibiu a dat signatură luptă! Și tulnicul rededeptării naționale a restat prin munți și prin câmpii, prin toate văile și peate de picioare de români. Dar voi, alegătorii români din „Țara Oltului“, voi nu i-ați auzit. Pe ochii voștri încă e vălul, care a orbit orbitul nostru neam atâtea amar de ani! Doi căpă cu program național ați fi putut alege, aveți dreptul să alegeți și ați avut puterea; — nici nu se află atâți alegători Români, ca în „Țara noastră“ și ce ați făcut? Ați ales oameni, — acolo unde ar trebui, în sfatul țării, merg alături cu cei ce vre-au să ne răpească limba, legea, sufletul din noi! Știut ați voi aceasta? Nu se poate să nu o fi știut toți! Și mai ales „bun“ n'aveți o vorbă de desaprobară? Nu doare rușinea, la care v'a dus lipsa de interes? Nu vă doare rezultatul alegerilor noastre?

Sunt departe de „Țara Oltului“, dar ca al ei, ca frate al vostru, alegătorii români, vă marturisesc, că mi-s'a strâns inima de durere și ciudă, că doi candidații naționali români au căzut și au reușit doi străini cu voturile voastre? Acum mă doare, că nu s'au aflat atâtea alegători în voi, cari mândri de numele ce-l poartă, să s-jinească pe cei din sângele nostru, că nu s'au aflat atâtea să scoată biruitoari pe iubiții noștri căpitanii!

Ca frate al vostru, măhnit până'n suflet, vă prezint rezultatul alegerilor dela „noi“, nu pot să vă exprim eu durerea mea pe calea acestor

Insă . . . . .

Mai ales vouă celor bunii, alegătorii Români din „Țara Oltului“ mă adresez și vă rog să nu ne perdem nădejdea! Din contră, din această reușită motiv de îmbărbătare să luăm, să umplem carele cu muniții, să strângem tot mai aproape lângă noi pe cei slabi, ca a doua oară, când relele noastre va veni din nou, să nu ne mai nepregătiți, și atunci, românii cu suflet românesc atunci să ștergem rușinea, ce ne-au făcut-o joritate alegătorilor români Joi în 26 Ianuarie la Făgăraș și Arpaș.

La voi alegătorii cu „suflet românesc“ se dreaptă vorbele mele, la voi mai e nădejdea, veți fi aceia, cari în loc să desperați pentru zăstrul suferit, oțelivă-veți, ca să nu mai străbate la noi, cu ajutorul alor noștri, să luați din drum. Voi veți fi aceia, cari veți

Dr. VICTOR D. GRAUR

medic universal, profesor calificat de școala medii p. studiul igieniei.

Institut de dantură medicală și pentru tehnica de dinți.

ARAD, Piața Andrássy Nr. 22, etagiul I., vis-à-vis de casa comitatului.

Tractament special al durerilor de dinți și a boalelor de falci. Dintură totală și particulară conform diferitelor proceduri. Plombări cu cement, cu sticlă, email, porcelan, amalgam de aur, și aur chimice. Operațiuni diferite la așezarea coroanei de dinți. Coroane de porțelan și aur conform indicațiunilor specialiștilor savanți. Dantură fixată și mobilă, după sistem american. Tot felul de execuții de cauciuc. Dintură dantură întreagă fără cerul gurii. Scoateri de dinți fără nici o durere.

La Răboji!

Ruşinea Şeitinenilor. În cercul electoral al Nădiacului, a păşit cu program naţional înflăcăratul bărbat naţional părintele Lucaciu. Cea mai mare parte a alegătorilor din Şeitin s'a luptat pentru cinstea steagului nostru naţional. Dar aflăm cu cale a arăta lumii şi uscăturile din Şeitin, care au votat cu domni din partida guvernului. Nu le-a fost ruşine să voteze cu acela care vrea să nimicească naţia românească. Aceştia români slabi sunt: popa unit Major Gyuri, învăţătorii uniţi Tyra Sándor şi Görög Pali, apoi subjucele Siclovian George, juraţii Ioan Truţa şi Hornea Zacharie, ear dintre fruntaşi Nicolae Ghergan, Iudaie, Straja George a Ioli, Siclovian Şteva, Vid Mitru, Băcican Şteva, Giurjuţ Ioan şi Şteva care se adunau la maistorul Livius, la un om care sboară ca cioara din par în par, şi acolo se petreceau şi lucrau în contra părintelui Lucaciu. Şi teologul absolut Roşcău încă mergea în fiecare seară la maistorul la un pic de vin şi după o ţigară, dar el nu a votat. Ruşine să le fie.

Revoluţia din Rusia.

Ukazul ministrului de finanţe. — Două proclamaţii ale lui Gapon.

„Le Temps“ publică ukazul împăraţesc iscălit de ministrul de finanţe al Rusiei şi lipite pe zidurile Petersburgului. Iată-i cuprinsul pe scurt:

Lucrătorii din Rusia, părăsind lucrul, şi-au pricinuit atât lor cât şi patronilor o pagubă vădită. Când şi-au luat hotărîrea de a nu mai lucra şi-au formulat şi o serie de revendicări privitoare la legăturile dintre ei şi proprietarii fabricelor. Dar oameni cu intenţii rele s'au animat de mişcarea produsă, lucrătorii le-au slujit de instrument, rătăcind populaţia lucrătoare prin făgădueli mincinoase şi nerealizabile pe o cale înşelătoare.

Această răscoală criminală a avut ca urmare, — neapărată în asemenea caz, — mijlocirea forţei armate. E foarte trist şi neliniştor, mai ales faţă de gravitatea prin care trece patria din pricina războiului. Poporul fabricelor şi al atelierelor din Petersburg a fost amăgit de acei criminali care i-au cerut, în numele revendicărilor lucrătorilor, lucruri cu desăvîşire de altă ordine.

Lucrătorii, făcând toate acestea, au uitat că guvernul a îngrijit totdeauna de nevoile lor şi că e gata chiar acum să le asculte cu băgare de seamă cererile legitime şi să le examineze pe cât va fi cu putinţă.

Pentru asta însă, trebuie să se restabilească liniştea, toată lumea să-şi reia lucrul. E de neînchipuit câtă autoritate desfăşoară guvernul în interesul lucrătorilor şi cu intenţii bine voitoare şi pacifice, pe vreme de răscoală, şi ori cât de legitime le-ar fi revendicările nu pot fi satisfăcute cât timp dezordinea şi nesupunerea vor domni.

Lucrătorii ar trebui să ajute guvernul în aducerea la îndeplinire a acestei sarcini şi să nu ia parte la tulburările stîrnite de oameni cu totul străini de interesele ţării şi care urmăresc altă ţintă decât binele lucrătorilor.

Lucrătorii trebuie să-şi reia munca de toate zilele, trebuitoare atât lor cât şi ţării, căci altminteri îşi vor lăsa soţia şi copiii pradă sărăciei.

Poporul lucrătorilor, întorcându-se la muncă, să fie convins că nevoile de care suferă el, ating tot atât de aproape inima ţarului. Afară de dispoziţia luată cu privire la asigurarea lucrătorilor încurcînd ministrul de finanţe va propune, din ordinul ţarului o lege pentru micşorarea zilei de muncă şi va studia măsurile prin care s'ar putea da lucrătorilor facultatea legală de a-şi formula şi delibera expresiunea nevoilor lor.

Să ştie lucrătorii fabricelor, etc., că dacă se vor întoarce la lucru guvernul le garantează inviolabilitatea lor, familiilor şi căminurilor lor. Guvernul va proteja pe aceia care doresc şi care sînt gata să lucreze contra manoperilor criminale ale oamenilor cu intenţii rele.

„Le Temps“ spune că aceste făgădueli şi mai ales cea din urmă sînt de natura să producă efect dacă realizarea lor nu va întârzia şi dacă dela vorbă se va trece la fapte.

Maî spune de asemenea să se ferească de o atitudine care, sub pretext că favorizează pe lucrători, să nu fie ostilă inteligenţei, liberalilor, politicilor. Mişcarea de astăzi nu trebuie despărţită nici de campaniile ziarelor, care, dacă s'ar fi bucurat de libertate, ar fi putut să lămurească lucrurile, — după cum a spus dl Suvorin, ministru de interne.

Faţă de această proclamaţie guvernamentală, iată acum două proclamaţii, atribuite preotului Gapon:

Către armaia!

Arunc blestemul meu pastoral asupra soldaţilor, ofiţerilor care se îndeletnicesc acum cu omorîrea fraţilor lor nevinovaţi, a nevestelor şi copiilor lor şi asupra tuturor nepăstuitorilor poporului.

Din contră, cer bine-cuvîntarea divină pentru soldaţii care ajută poporul în lupta pentru libertate şi îi dezleg de jurământul de credinţă făcut suveranului perfid, care a vărsat sîngele poporului.

George Gapon, preot

Către lucrători!

Lucrători, fraţilor, s'a vărsat sîngele nevinovat al poporului şi inima ne e plină de amarăciune şi de ură faţă de ţarul bestial şi de şacalii săi de miniştri. Credeţi-mă, e aproape, foarte aproape, ziua în care o armată de lucrători se va ridica mai ameninţătoare, mai conştientă de forţa sa şi care, ca un singur om, va da o lovitură puternică spre a obţine libertatea sa şi a Rusiei întregi. Nu plîngeţi pe eroii ucişi. Măngăiaţi-vă.

Am fost bătuţi, dar nu îmblinziţi. Să scoatem toate portretele crudului nostru împărat şi să-i aruncăm în faţa acestor vorbe: „Fii blestemat, tu şi tot neamul tău de şerpi!“

George Gapon, preot.

Faţă de această stare de lucruri, „Le Temps“ zice că prinţul Siatopolk Mirsky, disgrăţiat, va fi înlocuit la departamentul internelor, probabil cu generalul Kleigels, o personalitate foarte energetică.

N O U T Ă Ţ I.

ARAD, 4 Februarie n. 1905.

— **Ştire personală.** Pentru a susţine candidatura d-lui Russu Şirianu în Chişineu, aseară Dr. St. C. Popp a şi plecat deja în cerc. Azi a plecat candidatul, ear mîne se vor duce Dr. I. Suci, Dr. Vlad şi V. Damian; aceşti doi din urmă sînt aşteptaţi să sosească astă seară în Arad.

— **La Sebeşul-Săsesc,** în urma unei erori de transmisie telegrafică, publicasem că faţă de Hieronymi candidatul român Dr. M. Cristea a căzut numai cu 24 voturi. Rectificăm conform adevărului: candidatul partidului naţional român a fost *Dr. Liviú Leményi.* Şi e regretul tuturor Românilor, că așa s'a întâmplat. În Dietă, dl Leményi ar fi fost spre folosul cauzei.

— **Logodnă.** Anunţăm cu osebîtă plăcere logodna distinsului nostru amic *Dr. Ioan Suci,* avocat şi deputat dietal, cu gentila d-şoară *Marioara Roşca* din Selişte, săvârşită în 1 Februarie n. a. c.

Dorim mirilor toate fericirile.

— **Advocat nou român.** Ni-se anunţă: Am onoare a vă încunoştiinţa, că mi-am deschis cancelarie avocaţială în Tăsnad (comit. Sălăgi). Cu stimă: *Dr. Coriolan Steer,* avocat.

Dorim noului avocat succes deplin şi să fie apărător şi al intereselor naţionale, periclitate pretutindenţi, dar mai ales în acele părţi.

— **Concertul din Arad.** Primitiv următoarea invitaţie:

Tinerimea română din Arad si jur are onoarea a vă invita la *Concertul împreunat cu dans* ce se va aranja Joui, la 23 Februarie n. 1905 în sala mare dela „Ipartestület“, Erzsébet körút Nr. 16 în favorul şcoalei române de fete din Arad sub presidenţa de onoare a d-lor deputaţi *Dr. Stefan C. Popp* şi *Dr. Ioan Suci.* Preţul de in-

ch de viaţă în sufletele şovăitoare, voi veţi li piea, care îndurerăţi până în rărunchi de ruşina pătită, nu veţi mai sta nepregătiţi!

Alegătorii Români cu „suflet românesc“! Măhrea-vă e dreaptă, dar n'o lăsaţi să vă cuprindă prea mult sufletele voastre bune, — departe dela rădăcina disperării, departe desnădejdea, că bătuţi de altădată, altădată nu vom mai birui; veniţi: măhrea voastră impuls la o nouă viaţă să ne sersască, ca să spălăm ruşinea de pe noi.

Măhnirea v'a plecat capetele, v'a îngreunat sufletele şi desamăgire v'a cuprins! De ce? — Când noi ne vom lăsa înfricaţi şi vom desnădăjdi, vor vorbi încărungîtele stînci ale „Petri Crăciun“, „Surul“ şi „Negoiul“ îşi vor da mâna şi se freacă pîdurilor lor se va cutremura tot ce nu e românesc în „ţeara Oltului“. — Veni-vă sepe, când văzduhul va răsună de glasul redeşperării noastre, când alegătorii bunii ai „ţării Oltului“, — şi toţi odată asta am greşit, când această deşteptare va fi cu atât mai însufleţitoare şi mai inspirătoare de nădejdi în fericirea întregului neam pentru cei ce ne-au ştiut în amorişire.

Alegătorii cu „cuget românesc“! Ridicaţi capetele, lăsaţi să iee nădejdea caldă locul desperării! Inimile voastre nu-s făcute să fie cuiburi de desperare!

Un nume avem: scumpul nume de români, pe acesta să-l păstrăm! O limbă dulce răsună pe frumoasa vale a Oltului, morţi numai o dăm! Un dor ne murceşte pe toţi: să ne fie iertat aici în ţara noastră, unde ne sînt taţii îngropaţi, să ne fie iertat aici a simţi româneşte şi a spune fără grijă camă aceea, ce simţim!

Departa de voi, — durerea vestii dezastrului suferit m'a îndoit, dar nu m'a frînt şi eată mi dori, ca de acum să vă oţeliţi puterile moleşite de lăncezeala pasivităţii, ca peste cinci ani în ţara noastră să fie biruinţa!

Un Dumnezeu e în ceriu, nădejdea toată în el ne este şi în puterea dragostii de neam, fie care vom cultiva-o în pepturile noastre!

Tilişca, în 29 Ianuarie 1905.

Nicolae Comăniciu.

După alegeri.

Mărire Ţie, Dumnezeule nostru mărire Ţie! Că neamurile toate s'au sculat împotriva celor ce iubesc numele Tău, împotriva poporului Tău iubit şi Tu nu l'ai lăsat.

Cu crucea fiului Tău, cu nebiruitul semn al crucii în inimile noastre am pornit la luptă şi mulţi erau vrăşmaşii nostri, căci mulţi sînt cari urăsc numele Tău!

Şi lupta a fost grea şi mulţi din vitejii nostri au căzut, dar au căzut cu numele Tău cel slăvit pe buze!

Toate puterile întunerecului au sărit întru ajutorul vrăşmaşilor nostri şi pe mulţi dintr'ei nostri i-au ademenit să se scoale şi ei împotriva noastră şi s'au sculat şi ne-au vîndut vrăşmaşilor nostri!

Mulţi dintre cele mai smerite ale Tale slugi, mulţi dintre slugile altarului Tău, mulţi din păstorii turmei Tale Te-au părăsit şi în slujba puterilor întunerecului au intrat; Doamne, Doamne, slugile Tale vrăşmaşilor Tăi slugi s'au făcut!

Şi nu le-a fost destul că şi-au vîndut sufletele lor, nu, au vîndut şi multe alte suflete ale bunilor, credincioşilor şi vitejilor Tăi ostaşi, iar noi a trebuit să luptăm cu vrăşmaşi şi cu fraţii!

Dar Tu ai ascultat rugăciunea robilor Tăi şi din vălmăşagul luptei i'ai scos biruitoarii!

E mică biruinţa noastră, dar ori şi cât ar fi de mică, prin Tine Doamne, numai prin Tine am câştigat-o!

De aceea înaintea Ta cădem şi ne rugăm şi ne cucerim: nu ne lăsa pe noi stăpâne, nu ne lăsa pe noi, ei precum ne-ai oblădui până acuma, aşa şi de aci încolo revarsă-Ţi mulţimea darurilor Tale peste noi umiliţii şi nevrednicii!

Trimita darul prea sfinţitului Tău Dub în sufletele celor rătăciţi, ca luminaţi de strălucirea cunoştinţei Tale să se întoarcă la calea adevărului, în tabăra celor ce te iubesc pe Tine, căci Tu eşti adevărul, lumina şi viaţa!

Poporul Tău în genunchi cade înaintea Ta şi îţi mulţumeşte pentru tot ajutorul ce il'ai dat şi fără de care ar fi pierit în luptă! Lăudămu-te, bine Te cuvîntăm, ne'nchinăm Ţie, Ţi mulţumim Ţie, Te mărim pe Tine pentru mărirea Ta! Mărire Ţie Dumnezeule nostru, mărire Ţie!

Blaj.

Teodor Lazăr.

trare: de persoană 3 cor., de familie 7 cor. Inceputul precis la orele 8 seara. Programul se va publica pe cale ziaristică și se va distribui seara la casă. Suprasolviri marinimoase se primesc cu mulțămintă și se vor cuita pe cale ziaristică. Cas-sar: Ludovic Fazecaș, Arad, Făbián-uteza 7.

COMITETUL ARANGIATOR.

Liviu Albu, Alexandru Anciu, Virgil Antonescu, Dr. Isaia Ardelean, Ioan Iosif Ardelean, Vasilie Arjoca, Emil Babescu, Dr. Sever Barbură, Ioan Berzovan, Sever Bocu, Dr. Teodor Bodea, Alexa Boțioc, Dr. Caius Brediceanu, Aurel Chelniceanu, Dr. Remus Chicin, Alexa Chișozan, Iuliu Ciu udean, Ioan Costa, Dr. Cornel Curtuțiu, Dr. Ioan Dobogășan, Ioan Dorca, Ludovic Fazecaș, Eugen Feier, Octavian Fejer, Adrian Filip, Dr. Aurel Grozda, Petru Grozda, Dr. Ilarie Hoadrea, Victor Hotaran, Dr. Cornel Iancu, Trifu Lugojan, Dr. Iustin Marsieu, Sever Miclea, Emil Monția, Dr. Vincențiu Marcovic, Iustin Németh. Dr. Aurel Novac, Silviu Pascuț, Ilie Pap, Ioan Papp, Leonida Papp, Miron Pap, Dr. Teodor Pap, Cornel Pavlović, Ioan Popescu, Atanasie Popovici, Emil Popovici, Eugen Popovici, Mihai Popovici, Axente Secula, Sava Sevic, Petru Simition, Dr. Eugen Simonea, Cornel Simu, Emil Surdu, Octavian Tămășdan, Petru Tămășdan, Dimitrie Truția, Iosif Tărău, Petru Ungurean, Dr. Ioan Ursu, Romul Veliciu, Dr. Augustin Venter.

Cei în drept a conta, dar din eroare n-au primit invitație, sunt rugați a se adresa cătră dl Dr. Aurel Iancu avocat în Arad.

— **Gorkij eliberat.** Se depeșează din Lemberg: Se anunță din Petersburg că Maxim Gorkij a fost azi, la porunca Zarului, eliberat. Se crede, că a intervenit însuș țar-*revna*, pentru că a primit scrisori dela curtea din Darmstadt, că deținerea lui Gorkij a revoltat întreaga Europă. Știrea din Lemberg, se confirmă și prin o depeșă semi-oficială, că Maxim Gorkij, a fost pus pe picior liber.

— **Amintirea baronului Eötvös József.** Fundațiunea Eötvös ieri, la aniversarea morții baronului Eötvös, a aranjat o serbare în amintirea celebrului bărbat, la care a luat parte și ministrul de culte *Berzeviciy* și baronul Eötvös Loránd președintele Academiei maghiare. Discursul comemorativ l-a ținut *Márki Sándor*, profesor la Universitatea din Cluj. A amintit că baronul Eötvös, în două rânduri a încercat pe calea învățământului popular, să rezolve chestiunea naționalităților. Proiectele sale originale au suferit însă modificări, în detrimentul principiilor sale profesate în literatură, în amândouă rândurile, în 1848 lovindu-se de vederile lui Kossuth în 1868 de ale lui Deák. Insa legea despre instrucția populară și despre egal îndreptățirea naționalităților, sunt în definitiv totuși testamentul politic al lui Eötvös. Serbarea a fost foarte reușită.

— „Cartea de aur“ de dl Teodor V. Iacopițanu, ediția a doua, a apărut de curând de sub tipar, volumul I. retipărit, cu eliminarea părților cari au fost incriminate, lăsându-se în tipar urme de locurile unde „s'a păcătuțit contra statului“.

De asemenea a apărut și volumul II. al acestei prețioase publicațiuni, care e indispensabilă oricărui român doritor de a cunoaște dezvoltarea vieții neamului nostru din țara aceasta. Prețul celor două volume mari, e 20 cor.

— **Necroloage.** Despre decedarea regretatului pedagog Vasile Petri primim următorul anunț funebra: Sara Petri nasc. Maxim, în numele ei a fiilor și al tuturor rudeniilor, cu inima înfrântă de durere, anunță încetarea din viață a mult iubitului și bunului ei soț, tată, socru, cumnat, unchi și bunie Vasile Petri, Profesor preparandial în pens. membru a „Asociațiunei pentru lit. și cult. popularului rom; membru al reuniunii „Mariana“ etc. etc. care s'a născut în 21/5 febr. 1833, după o viață întreagă de muncă prestată cu un zel neobosit, aproape fără păreche, cu rară abnegațiune și multă ardoare pentru chemarea sa — și-a dat blândul, nobilul și generosul său suflet, în mâinile Atot puternicului Dumnezeu în 1 febr. st. n. 1905 în al 72-lea an al etății. Rămășițele pământești ale scumpului și mult iubitului decedat, se vor astrucea spre vecinică odihnă Vineri

în 3 febr. st. n. 1905, la orele 1 după amiază în cimiterul gr.-cat din loc. Rugați-vă pentru el! Năsăud, la 1 febr. 1905. Jalnica familie.

— **Maria de Steriu**, nasc. Diamandi, după grele suferințe, s'a mutat la cele eterne Marți în 18/31 Ianuarie 1905 la 9 ore a. m. în anul al 64 al vieții. Ne împlinim datorie a înștiința despre această dureroasă pierdere, pe toți amicii și cunoscuții fericitei adormite. Rămășițele pământești ale defunctei se vor ridica din casa proprie strada Orfanilor Nr. 12 Joi, în 2 februarie n. (20 Ianuarie v.) la 3 ore p. m. și se vor depune spre vecinică odihnă în cimiterul bisericii Sfintei Adormiri din Groveri. Brașov, 18/31 Ianuarie 1905. Intristata familie.

— **Congresul Internațional de presă.** Ultimul congres internațional de presă ținut anul trecut în Viena, a hotărât, ca proximal congres să se țină în Lütich unde, se știe, va fi expoziție universală. Primarul din Lütich a adresat în afaceră aceasta o scrisoare lui *Singer Vilmos*, președintelui uniunii de presă, în care-și exprimă mulțumirea pentru onoarea ce i-se face orașului Lütich și-l asigură pe președinte că orașul va primi cu cel mai adinc respect pe reprezentanții presei între murii săi.

— **Viceșpan Ovrei.** În comitatul Cianađului a devenit vacant postul de vice-comite, după ce vice-comitele de până-aci vestitul *Návay Lajos*, s'a ales de deputat, cu program kossuthist. După cum se vorbește în locul său, vreau acum ungurii de acolo să aleagă pe ovreiu *Dózsa Sámuel*. Dă-le Doamne, tot astfel de stăpânitori!

— **Cine a descoperit vinul.** Vinul e cea mai veche băutură spirtoasă.

Noi știm că Noe a aflat mai întâi puterea vinului, deci el ar trebui să fie aflătorul acestei beături plăcute tuturor muritorilor. Persii au o tradițiune din care vedem că regele persian D-zeu sid (1015—975 înainte de Christos) a aflat vinul. Despre acest rege se spun adecă următoarele! Bătrânului rege îi plăceau mult strugurii; neputând însă conserva strugurii peste tot anul, a venit la ideea să scoată din struguri mustul și să-l păstreze în butoaie. Așa a și făcut. A beut regele în fiecare zi puțin must și era bun. Mai târziu însă mustul deveni amar și regelul nu-l mai plăcu, și crezându-l veninos, a închis butoiul bine și l-a pus la o parte. Mult a stat mustul închis în butoi și desprețuit, când într-o zi regina se îmbolnăvi greu și nu mai putea răbda durerile. Se ruga deci să-i dea must, pe care-l credea de otravă, ca să moară și să scape de chinuri. Bând însă regina din must, în loc să moară, se simțea ca reînviată și durerile iau trecut. Ceru deci din nou must și beu atâta până adormi. A dormit astfel regina o zi și o noapte, și când s'a deșteptat, nu mai simțea nici urma durerii, ci era sănătoasă ca mărul. Tare se bucura regele văzând această minune; el începu să bea în fiecare zi din sucule divin. Iar azi toată lumea bea, unii mai mult și alții mai puțin. Cei cari beau puțin capătă sănătate, iar cei cari beau mult, moarte.

ECONOMIE.

Arad, 4 februarie st. n.

Boalele Animalelor.

Răpciuga și cârțița. Aceasta boală de obicei se ivește la cal, cățâr, măgar; boii nu se îmbolnăvesc de răpciuga.

Răpciuga și cârțița sunt una și aceeași boală; singura deosebire între ele, nu e alta decât că; răpciuga e înăuntru, adecă în plămâni și nas, iar cârțița e în piele; un cal atins de cârțiță, când molipsește pe un cal sănătos îi dă de multe ori și răpciuga și tot așa un cal răpciugos dă la altul adesea ori și cârțița.

De și e greu de cunoscut această boală, chiar și pentru veterinarul un-ori, totuși sunt unele semne, cari cel puțin dau bănuială, așa că omul să fie cu băgare de seamă și să se păzească. Semnele boalei sunt:

1) La răpciugă: a) scursoarea de mucă pe nas, se vede de obicei pe o singură nară și mai des pe stânga sau pe amândouă narile; scursoarea e galbenă-verzuie, groasă, lipicioasă pe nări, etc.

b) Gâlca între fălci e de obicei pe partea unde e scursoarea, mai rar pe amândouă părțile; această gâlca e tare la pipăit, dureroasă, noduroasă, nemiscătoare și nu face materie (nu coace) nici-odată, sau cu totul rar.

c) Rănii sau nodulețe în nas. — Rănile sunt de obicei de mărimea unui bob de po-

rumb sau și ceva mai mari; sunt roșii-păi iar în mijloc cam galben-cenușii și înconjuți cu o coroană roșietică. Nodulețele sunt de mici și se simt sub pulpa degetului, dacă se ține degetul în nasul calului. Afară de aceste semne cari sunt principale, cal atins de răpciuga, are și orî sunt trîști, nu mănâncă, au căldură, și s'bârlit, pielea din năuntru nasului e roșie; atunci se zice că calul are răpciugă acută, adecă o are de curând; de obicei calul nu are alte semne decât acele trei, cari le-am descris mai sus și răpciuga în astfel caz se zice cronică (vezi I).

II) **Cârțița** (Răpciuga pielei, Farcinul). Se arată prin niște noduri, umflături sau crengi de în piele. — Aceste noduri sau umflături fac la picioare, burtă, spete, gât, bot etc.; atunci adese-ori sparg și din ele curg o zece galbenă cleoasă, iar în loc rămâne niște cicatrici cari nu se mai vindecă.

Am arătat în scurt, cam cu ce semne se arată răpciuga și cârțița; deci, ori-ce om, care va vedea un cal cu semnele boalei aștia, va trebui să se păzească; decă să se știe un lucru, anume că, nu ori-ce cal care are scursoarea în nas, numai decă trebuie să fie răpciugos, și este cu puțință sa aibă numai un gutural, sau altă boală, care nu se ia la om; de asemenea calul care se crede a avea cârțița se poate și fie atins de altă boală, întru cât-va asemănătoare etc.; fiindcă însă, omul care nu e veterinar, nu poate ști, nu poate cunoaște și deosebi boala, de aceia trebuie să fie calul deosebit de alți cari dându-i mâncare și apă din vase anume și să cheme un veterinar, care îi va spune care are calul. Atât la țară, cât și la oraș, dacă omul nu-l dă mână să cheme veterinar pe seara, atunci să se ducă să spue la primărie să vie veterinarul comunel, și el să vadă de adevăr calul e atins sau nu de răpciugă și de altă boală.

Cum boala asta nu are leac și se ia ușurință dela un cal la altul și de asemenea la om. Legea prevede uciderea cailor răpciugoși și despăgubirea numai a proprietarilor cari au declarat la autorități că au cal atins de răpciugă.

Mulți oameni au murit de răpciuga, aceasta din cauză că mai înainte nu se știa în mod hotărât că boala e molipsitoare și mai seamănă că se ia și la om (numai de 80 de ani se știe că boala se ia la om) și că foarte rar ori se vindecă.

Se înțelege ușor dar, că neștiindu-se ce e de mai sus, nu se lua nici măsuri serioase cazuri de această boală.

Cum se molipsește omul și cum să se păzească?

Să se ferească tot oamenii de a se mura cu mucă dela cal și mai ales acei care vreau rană, la mâini, la picioare, etc. de asemenea să nu se mai jupoale cailor morți, cu semne de această boală, a nu se scobi la nas, sau a freca la ochi cu mâna murdară de mucă, asemenea să se ferească toți ca să nu fie stupefiți în ochi, pe față, etc. de calul răpciugos; căci odată ce va intra boala în vre-un om moartea lui e aproape sigură nerămânându-i de prea puțină speranță de scapare.

Mulți veterinar, doctori, ofiteri, vizitanti, rânđași, soldați, au murit de această boală; și noi, acum câțiva ani a murit dr. Assador, ofiterul Filiti, și mai înainte studentul veterinar Olteanu precum și ceva mai de mult, veterinarul căpitan Preotescu, fără să mai arăt câți oameni murit în alte țări. În anii trecuți, când răpciuga a băntuit pe o scară întinsă printre cailor Dobrogea, mulți țărani tătari și soldați au murit de această boală; țărarii din Dobrogea, toți mănăncă carne de cal; unii din ei mănăncă chiar cailor morți și deci e lesne de înțeles că tot tâlnă la cai ca să-i mănânce, au putut tăia și cailor răpciugos și deci ușor au putut lua răpciuga. Răpciuga se mai poate lua când cineva spală esla unui grajd, unde au fost căi răpciugoși și spalând se înțeapă cu vre-o așchie de lemn din esla o spalătoreasă s'a bolnăvit, spalând cămașa murdară de mucă a unui vizituu.

În caz când cine-va s'a murdărit de mucă peste vre-o tăetură, sgârietură, rană etc. numai de cât și fără nici o întârziere să se ardă pe acele locuri cu acid-fenic nestigas, acid azotic cu piatra iadului sau cu ferul roșu etc. și să alerge la un doctor.

(București)

D. Alexandru
medic veterinar

Atragem atenția on. public asupra anunțului Igaz Sándor.
Atragem atențiunea asupra anunțului a Allman Ede.

Redactor responsabil: Sever Boen.
Editor-proprietar: George Nichin.

INSERTIUNI și RECLAME.

03/1905 tkvi. szám.

Arverési hirdetményi kivonat.

Az aradi kir. törvényszék, mint tkvi. hatóság, közre teszi, hogy Buiboka Onucz kurtiesi lakos végrehajtásának (supuliga Floráné született Blázs Nuska végrehajtást szenvedő elleni 885 kor 83 fill. tökékövetelés és iránti végrehajtási ügyében Buiboka Onucz kurtiesi lakos iránti végrehajtási kérelme folytán az aradi kir. törvényszékületén lévő Kurties községben fekvő a kurtiesi 493. számú tkvben A. I. 6 sor 559 hrsz a. felvett 99 számú udvar és kertnek, mely 5/16 od. részben Csapuliga Blázs született Blázs Nuska, végrehajtást szenvedő, 11/16 részben öz. Darvasán Iliené született Csapuliga Johanna, Csapuliga Marjuca, Csapuliga Florieza és Csapuliga Togyer végrehajtás alatt nem állók tulajdonul van bejegyezve 924 kor. és ugyanezen sz. tkvben A-2 sor. hrsz. alatt 98 összeírás ház és udvarra, mely 5/16 od. részben Csapuliga Florené született Blázs Nuska végrehajtást szenvedő, 11/16 od. részben öz. Darvasán Iliené született Csapuliga Johanna, Csapuliga Marjuca, Csapuliga Floreza és Csapuliga Togyer végrehajtás alatt nem állók tulajdonul van bejegyezve 862 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1905 évi február hó 25-ik napjának délelőtti 9 órájkor Kurties községhezánál megállapított nyilvános árverésen és pedig az A. I. 6. sorsz. alatti ingatlanok a megállapított kikiáltási áron alolis de az A. I. 6. sorsz. alatti ingatlanok pedig csak az 1650 korona vagy azon felüli vételárban fognak eladni.

Arverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsült értékének 10%-át vagyis 92 kor. 40 fillért illetve 86 k. 20 f. készpénzben, vagy az 1881: LX. t. cz 42 §-ában jelzett folyammal számított és az 1881 évi november hó 1-én 83 számú kelt igazságügyministeri rendelet 8 §-ában jelölt óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezeihez venni, vagy az 1881: LX. t. cz. 170 §-a értelmében a fentebb megjelölt ingatlanok elhelyeséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Aradon 1905 évi január hó 16-ik napján.
Az aradi kir. törvényszék mint tkvi. hatóság.

Aknay,
kir. tszéki bíró

BANCA NATIONALĂ A ROMÂNIEI

SITUAȚIUNEA SUMARĂ.

Table with columns for 1904 (10 Ianuarie) and 1905 (8 Ianuarie) showing financial data under 'ACTIV' and 'PASIV' categories.

BILANȚUL

„Asociațiunei de economii și ajutor“ din Ghiroc pe anul 1904.

CONVOCARE.

Domniile membrii ai „Asociațiunei de economii și ajutor“ din Ghiroc, pin aceasta se convoacă la a

VII-a adunare generală ordinară,

care se va ținea în 26 Februarie n. 1905 în sala școalei a II-a gr.-or. rom. din loc la 2 oare p. m.

Obiectele de pertractare sunt:

- 1. Raportul direcțiunei și al comitetului de supraveghiere despre cursul afacerilor asociațiunei în anul 1904.
2. Presentarea bilanțului și a propunerii asupra venitului curat.
3. Alegerea președintelui, directorului executiv, direcțiunei și a comitetului de supraveghiere.
4. Esmiterea alor 2 acționari pentru verificarea procesului verbal al adunării generale.
5. Eventuale propunerii.

Ghiroco, la 1 Februarie n. 1905.

Direcțiunea.

ACTIVA. — VAGYON.

Contul bilanțului. — Mérleg számla.

PASIVA. — TEHER.

Table showing assets (ACTIVA) with columns for Cor. and b. values.

Table showing liabilities (PASIVA) with columns for Cor. and b. values.

ESİTE. — KIADÁS.

Contul de profite și perderi. — Nyereség és veszteségi számla.

INTRATE. — BEVÉTEL.

Table showing income and expenses (ESİTE) with columns for Cor. and b. values.

Table showing income (INTRATE) with columns for Cor. and b. values.

Ghiroco, la 31 Decembrie 1904.

Petru Rotariu m. p., președinte

Atanasiu Baicu m. p., director

Vasilie Avramuțiu m. p., cassariu

Direcțiunea:

Iosif Găitia m. p. Lazar Cărbunariu m. p. Ion Ruja m. p. Titus Miu m. p. Ion Stola m. p. Georgie Rotariu m. p. Nicolae Găitia m. p. Trifu Ruja m. p.

Confrontându-se cu registrele principale și auxiliare sau aflat exacte. — A fő és mellék könyvekkel összehasonlítván helyesnek találtatott.

Ghiroco, la 1 Februarie 1905.

Membrii comisiunii supraveghietoare:

Bosloc Miu m. p.

Iosif Buibașiu m. p.

Trifu Andrașiu m. p.

Nicolae Aga m. p.

Aurel Coanda m. p.

„TIMIȘIANA“, institut de credit și economii, societate pe acții în Timișoara.

CONVOACARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „Timișiana“, societate pe acții în Timișoara să convoacă și rugați a participa la a

XX-a adunare generală ordinară

care se va ține în **2 Martie a. c. st. n.** la ora **9 a. m.** în sala direcțiunii.

Obiectele adunării:

1. Raportul direcțiunii despre gestiunea anului 1904.
2. Raportul comitetului de revisiune.
3. Concluz asupra rapoartelor de sub 1 și 2.
4. Concluz asupra bilanțului despre gestiunea anului 1904.
5. Concluz asupra împărțirii venitului curat.
6. Darea absolutoriului direcțiunii și comitetului de revisiune pe anul 1904.
7. Aprobarea definitivă a regulamentului de serviciu pus în praxă în mod provisor.
8. A decide înființarea unei filiale.
9. Fixarea marcei de prezență (§. 31).
10. A decide vânzarea și sub prețul de cumpărare a casei noastre din Timișoara-Cetate.
11. A vota contribuirea de cor. 10.000 pentru înființarea episcopiei gr.-or. română din Timișoara.
12. Alegerea președintelui institutului.
13. Eventuale propuneri ivinde în sensul §-ului 22 lit. h) din statutele institutului.

Timișoara, 30 Ianuarie 1905.

Direcțiunea

ACTIVA.	Contul Bilanțului.		PASSIVA	
	Cor.	b.		
Casa în numărar	64484	32	Capital de acții	560000
Cambii de bancă	1,401.542	58	Fond de rezervă general	90000.—
Cambii hipotecare	695.413	58	Fond pentru diferență de curs	2800.—
Imprumuturi hipotecare	748289	47	Fond de pensiuine	2034331.
Imprumuturi de Cont-Curent	35119	24	Depuneri spre fructificare	1.424046
Imprumuturi pe efecte	4690	—	Cambii reescomptate	587967
Efecte proprii	50772	49	Hipoteci cedate	302451
Realități	37002	19	Interese transitoare	36800
Casa institutului	42414	81	Dividende neridicate	340
Mobilier	2857.76		Contribuțiune după interesele capitalisate sem. II	3009
Amortisare de 10%	285	78	Diverse conturi creditoare	4029
Cheque postal	1535	43	Profit curat	73384
Giro și conturi-corente	9213	93		
Inter. anticip. la reescompt și hipoteci cedate	7019	46		
Interese restante	3057	63		
Diverse conturi debitoare	2045	68		
	3,105	172		3,105

SPESE.	Contul profitului și pierderilor.		VENITURI	
	Cor.	b.		
Interese la depuneri spre fructificare	59815	19	Interese la cambii de bancă	108994.95
Interese de reescompt	29539	23	Interese la cambii hipotecate	45724.44
Interese după hipoteci cedate	9829	14	Interese după împrum. hipot.	45646.97
Contrib. după int. la depun. spre fruct.	5981	53	Interese după împrum. pe efecte	344.85
Contribuțiune erarială și comunală	6330	54	Interese după împrum. de Cont-curent	2174.67
Salare	19690	62	Provisiune	6,434
Chirie și spese de cancelarie	6210	60	Venitul realităților	1789.12
10% amortisare din mobilier	285	78	Venitul casei institutului	2028.45
Pretensiuni descrise	3595	46	Venitul efectelor	1524.—
Profit curat	73384	28		5,341
	214,662	37		214,662

Timișoara, la 31 Decembre 1904.

Carabașiu m. p.,
director executiv.

Miculescu m. p.,
contabil.

Theodorovits m. p., președinte
Gherdan m. p.

Jonasiu m. p., v.-președinte
Tempea m. p.

Dr. Cosma m. p.   **A. Creciunescu** m. p.
Pinciu m. p.

Subsemnatul comitet am examinat contul prezent al bilanțului, pre cum cel al venitelor și sarcinelor și confrontându-le cu regiștrul principal și auxiliare purtate în bună regulă, le-am aflat cu acelea în consonanță și exacte.

Comitetul de revisiune:

Dr. Traian Sincay m. p.

Dimitrie Buibaș m. p.

George Breban m. p.

Vincențiu Petroviciu m. p.

Dispozițiuni statutare: Vot decisiv în adun. gen. au numai acei acționari, cari înainte de deschiderea ședinței depun la cassa institutului acțiunile lor transmise cel puțin 6 luni mai înainte pe numele lor (§ 12).

Plenipotențiatul altui acționar trebuie să fie însuși acționar al institutului. Pe minoreni îi reprezintă tutorii: pe femei, bărbații lor; pe societăți, corporațiuni și stitute le reprezintă plenipotențiatii lor, cari pot fi și neacționari (§ 13).

Spre a înlesni participarea la adun. gen. și dlor acționari din îndepărtare, am rugat pe on. direcțiunii dela Albina (Sibiu), Bihoreana (Oradea mare), Victoria (Oravița), Lucojana (Lugoș) și Lucașfăruș (Verșet) se ia în primire acțiunile de ale institutului nostru -- până la 28 Februarie a. c., oara 12 din zi.